

***Organizacja procesu przygotowania strategicznej
oceny oddziaływania na środowisko dokumentów dla
perspektywy finansowej UE na 2014 – 2020***

A decorative border consisting of a grid pattern, forming an L-shape that frames the bottom and right sides of the page content.

Warszawa

Sierpień 2012 r.

I. Przygotowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

a) Podstawa prawna

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania skutków realizacji niektórych planów i programów na środowisko, w ramach którego przeprowadza się tzw. strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko (*Strategic Environmental Assessment - SEA*), zwaną dalej „strategiczną ooś” lub „SEA”, uregulowane jest w dziale IV *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), dalej *ustawa ooś*. Niniejszą ustawą dokonano w zakresie jej regulacji wdrożenia m.in. dyrektywy *Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*.

b) rodzaje dokumentów podlegających SOOŚ oraz organy odpowiedzialne za ich przygotowanie

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko przeprowadzana jest dla wymienionych w art. 46 *ustawy ooś* rodzajów dokumentów opracowywanych przez organy administracji.

Zgodnie z art. 46 pkt 2 *ustawy ooś*, projekty dokumentów, które wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinny być poddane strategicznej ooś.

Dokumentami wymagającymi przeprowadzenia ww. oceny są tzw. Umowa Partnerstwa (*Partnership Contract*) oraz te programy operacyjne przygotowywane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, w ramach których będą realizowane inwestycje infrastrukturalne (i inne przedsięwzięcia w rozumieniu ustawy ooś).

Niektóre programy operacyjne ze względu na swoją specyfikę (np. ze względu na brak inwestycji infrastrukturalnych) nie będą wymagały przeprowadzenia strategicznej ooś. W takim przypadku procedura zakończy się postanowieniem o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej ooś.

Wówczas organ opracowujący projekt dokumentu podaje do publicznej wiadomości i bez zbędnej zwłoki informację o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej ooś, zgodnie z art. 48 ust. 4 po wcześniejszym uzgodnieniu z właściwymi organami o których mowa w art. 57 i 58 *ustawy ooś*, jeżeli uzna, że realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

W przypadku Umowy Partnerstwa oraz krajowych programów operacyjnych organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest **Minister Rozwoju Regionalnego** jako organ administracji odpowiedzialny za przygotowanie przedmiotowych dokumentów. W zależności od rodzaju programu, Minister będzie obsługiwany przez właściwe departamenty Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pełniące funkcję Instytucji Zarządzającej dla danego programu.

W przypadku regionalnych programów operacyjnych organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie strategicznej oceny jest odpowiedni zarząd województwa pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej regionalnym programem operacyjnym.

W odniesieniu do przyszłych programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS), funkcję Instytucji Zarządzającej będzie pełnił określony organ polskiej administracji, który przeprowadzając postępowanie w sprawie strategicznej oceny będzie musiał uwzględniać porządek prawny państw uczestników postępowania.

c) przebieg procesu strategicznej oceny

Proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko składa się z następujących elementów:

- opracowanie projektu dokumentu przez odpowiednią Instytucję Zarządzającą,
- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla planu dokumentu z właściwym organem dykcji ochrony środowiska oraz właściwym organem inspekcji sanitarnej (30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii, która jest wydawana w formie pisma i ma charakter wiążący),
- opracowanie projektu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu,
- opiniowanie projektu prognozy oddziaływania na środowisko przez właściwy organ dykcji ochrony środowiska oraz właściwy organ inspekcji sanitarnej (30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii, która jest wydawana w formie pisma i nie ma charakteru wiążącego, ale trzeba ją wziąć pod uwagę),
- konsultacje społeczne projektu dokumentu oraz projektu prognozy oddziaływania na środowisko składające się z: a) podania do publicznej wiadomości (poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu, na stronie BIP i przez komunikat w prasie oraz na stronie internetowej informacji o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, możliwości składania uwag i wniosków, sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania, organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone), b) przyjmowania uwag i wniosków, które mogą być składane pisemnie, ustnie do protokołu lub w inny sposób (nie rozpatrywanie uwag zgłoszonych po terminie), c) rozpatrzenie uwag i wniosków,
- sporządzenie wersji końcowej prognozy, w tym uzasadnienia uwzględniającego uwagi zgłoszone w ramach uzgodnień z organami oraz w trakcie konsultacji społecznych (informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa)
- przyjęcie dokumentu przez Radę Ministrów.

Organizacja procesu przygotowania SEA

- sporządzenie pisemnego podsumowania o sposobie uwzględnienia wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zawierającego pisemne uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do: rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, ustaleń zawartych w prognozie OOS, opinii właściwych organów, uwag i wniosków zgłoszonych przez społeczeństwo, wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko (jeżeli było przeprowadzone), propozycji metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu. Pisemne podsumowanie stanowi załącznik do przyjętego programu oraz może stanowić rozdział w raporcie z ewaluacji ex-ante¹,
- przekazanie dokumentu i pisemnego podsumowania organom opiniującym,
- zamieszczenie danych o dokumencie i pisemnym podsumowaniu w publicznie dostępnym wykazie danych,
- prowadzenie monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

d) konsultacje i uzgodnienia

W zależności od rodzaju dokumentu proces konsultacji i uzgodnień przebiega odmiennie.

W przypadku **Umowy Partnerstwa oraz krajowych programów operacyjnych** proces uzgodnień prowadzony jest z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym.

W przypadku **regionalnych programów operacyjnych** proces uzgodnień prowadzony jest z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz z państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.

W przypadku **programów międzynarodowych** proces konsultacji prowadzony jest z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym. Dodatkowo należy uwzględnić konieczność włączenia do procesu konsultacji i uzgodnień również partnerów zagranicznych. Należy o tym pamiętać sporządzając harmonogram prac nad ww. programami, który w głównej mierze zależeć będzie od postępów w procesie wspólnego programowania (w tym określania zakresu geograficznego i tematycznego).

W części III znajdują się harmonogramy prac dla Umowy Partnerstwa oraz krajowych programów operacyjnych, które oprócz etapów wymienionych powyżej uwzględniają również proces przygotowania dokumentacji niezbędnej do zlecenia zamówienia publicznego na przeprowadzenie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

e) prognoza oddziaływania na środowisko

Kluczowym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzonym dla projektów dokumentów jest sporządzenie przez właściwy organ, w imieniu którego czynności

¹ Więcej o powiązaniu SEA z ewaluacją ex-ante będzie mowa w rozdziale II

Organizacja procesu przygotowania SEA

dokonyje właściwa Instytucja Zarządzająca lub właściwy departament w MRR dokumentacji dla tej oceny, czyli **prognozy oddziaływania na środowisko**.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko może zostać zlecone w trybie zamówienia publicznego ekspertowi zewnętrznemu.

f) zakres prognozy oddziaływania na środowisko

Zakres i stopień szczegółowości prognozy uzgadnia się z właściwym organem ochrony środowiska i właściwym organem inspekcji sanitarnej, o których mowa powyżej.

Ustawa ooś nie precyzuje formy w jakiej uzgodnienie ma nastąpić. Nie jest więc wymagane wydanie przez organy uzgadniające postanowienia lub decyzji w trybie administracyjnym, a zatem należy przyjąć, że uzgodnienie następuje w formie pisma urzędowego.

Podczas przygotowywania prognozy należy wziąć pod uwagę stanowisko organu uzgadniającego, tak aby zakres prognozy obejmował wszystkie elementy wymienione w art. 51 ust. 2 *ustawy ooś*. W praktyce oznacza to określenie stopnia szczegółowości tych elementów. Na uzgodnienia w *ustawie ooś* przewidziano termin 30 dni od dnia otrzymania wniosku do uzgodnienia (art. 53 *ustawy ooś*).

W prognozie należy przede wszystkim **dokonać analizy projektowanego dokumentu**, biorąc pod uwagę informacje o jego zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami (art. 52 ust. 2 *ustawy ooś*). Uwzględnienie wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi dokumentami o podobnym charakterze ma na celu wybranie zagadnień, odnośnie do których należy podjąć pewne rozstrzygnięcia, oraz zrezygnowanie z analizy problemów rozstrzygniętych w ramach prac nad innymi (przyjętymi) dokumentami.

Przykładowymi dokumentami, które należy uwzględnić dokonując analizy projektowanego dokumentu są, m.in. średniookresowa strategia rozwoju, dziewięć strategii zintegrowanych, strategię rozwoju poszczególnych województw itp.

Zespół ekspertów przygotowujący prognozę powinien wziąć pod uwagę ustalenia wynikające z ww. dokumentów traktując je jako punkt odniesienia oraz źródła informacji o środowisku do wykorzystania na potrzeby prowadzonej strategicznej ooś.

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna także **określać istniejące problemy jego ochrony (zwłaszcza te dotyczące obszarów chronionych), istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, i cele ochrony środowiska**, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym oraz krajowym. Ma jednocześnie wskazywać sposoby uwzględnienia tych celów i problemów podczas przygotowania dokumentu.

Znaczną część prognozy należy poświęcić **charakterystyce potencjalnych oddziaływań na środowisko**, wynikających z realizacji dokumentu. Powinna ona również uwzględniać możliwość

Organizacja procesu przygotowania SEA

wystąpienia oddziaływań transgranicznych, co pozwoli na ewentualne zdecydowanie o konieczności wszczęcia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, które uregulowane jest w dziale VI ustawy ooś².

W przypadku wystąpienia konieczności przeprowadzenia oddziaływania transgranicznego należy mieć na uwadze, że znacząco wydłuży to proces przeprowadzenia strategicznej ooś z uwagi na uzgodnienia i konsultacje pomiędzy GDOŚ a państwem sąsiednim.

Częścią prognozy, która ma istotne znaczenie w realizacji celu procedury oceny oddziaływania, jest **prezentacja rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub przyrodniczej kompensacji negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji danego dokumentu**, w szczególności ich wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Prognoza powinna również zawierać **analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska oraz jego potencjalnych zmian w przypadku niezrealizowania projektowanego dokumentu**, a także opisywać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Kolejnym istotnym elementem prognozy jest **prezentacja rozwiązań alternatywnych dla tych zawartych w projektowanym dokumencie** (przedstawiona przede wszystkim po rozważeniu celów i geograficznego zasięgu dokumentu oraz celów i przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000, a także integralności tego obszaru). Należy uzasadnić ich wybór i opisać metody realizacji oceny prowadzącej do niego albo wyjaśnić brak rozwiązań alternatywnych.

Prognoza powinna również zawierać **informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu i częstotliwości jej przeprowadzania oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym**.

Informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy i z metodami oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Przy sporządzaniu prognozy ooś należy uwzględnić wytyczne w zakresie bioróżnorodności i zmian klimatycznych, które zgodnie z zapowiedzią KE mają być przygotowane w III kwartale 2012 r.

g) uzgodnienia i konsultacje

² Dla programów operacyjnych obowiązujących w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 nie przeprowadzono postępowań w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jednakże nie można wykluczyć, że ze względu na zakres programów przewidzianych do realizacji w perspektywie 20014-2020 taka konieczność wystąpi.

Organizacja procesu przygotowania SEA

Projekt dokumentu wraz z załączoną prognozą ooś jest opiniowany przez właściwy organ ochrony środowiska oraz właściwy organ inspekcji sanitarnej.

Na wydanie opinii przez wspomniane organy przewidziano termin 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. Ustawa ooś nie precyzuje formy w jakiej opinia jest wydawana. Nie jest więc wymagane wydanie przez organy opiniujące postanowienia lub decyzji w trybie administracyjnym, dlatego zajęcie stanowiska następuje w formie pisma urzędowego. W odróżnieniu od uzgodnienia, o którym mowa w punkcie f), opinia **ma charakter niewiążący**, jednak podmiot opracowujący projekt dokumentu, zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy ooś powinien ją wziąć pod uwagę przy sporządzaniu projektu dokumentu. Informacja w jaki sposób opinie zostały wzięte pod uwagę oraz w jakim zakresie zostały uwzględnione załącza się do przyjętego dokumentu.

W przypadku programów międzynarodowych (EWT i EIS) projekt dokumentu wraz z załączoną prognozą jest wcześniej zatwierdzany przez Komitet Programujący, skupiający przedstawicieli wszystkich państw uczestniczących w danym Programie. Następnie proces konsultacji tych dokumentów przeprowadzany jest we wszystkich zainteresowanych państwach zgodnie z ich wewnętrznym prawem.

Poza tym podmiot opracowujący projekt dokumentu musi zapewnić udział społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (art. 54 ust.2 ustawy ooś). W ustawie nie wskazano terminu rozpoczęcia konsultacji społecznych, które w przypadku programów międzynarodowych przeprowadzane są także w innych państwach. Zaleca się jednak, by podjąć je po sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko do opracowanego już dokumentu i po uzyskaniu opinii właściwych organów. Zgodnie z *ustawą ooś* termin na wnoszenie uwag i wniosków musi wynosić co najmniej 21 dni.

Podanie informacji na temat dokumentów podlegających strategicznej ocenie oddziaływania do wiadomości publicznej powinno nastąpić poprzez ogłoszenie jej w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu uprawnionego do opracowania dokumentu, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej i poprzez komunikat w prasie o zasięgu odpowiednim do rodzaju dokumentu. Wskazane jest też umieszczenie informacji na stronie internetowej organu przygotowującego projekt dokumentu, a w przypadku programów międzynarodowych, także innych instytucji, które mają być zaangażowane w jego wdrażanie.

Zgłoszone uwagi i wnioski powinny być następnie rozpatrzone przez podmiot uprawniony do opracowania dokumentu (art. 42 ustawy ooś). Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu wyznaczonego przez organ na konsultacje społeczne pozostawia się bez rozpatrzenia (art. 41 ustawy ooś).

Organizacja procesu przygotowania SEA

Za dobrą praktykę można uznać ewentualne powołanie grupy roboczej do przeprowadzenia ooś i zaproszenie do niej przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy mogą pomóc organom odpowiedzialnym za przeprowadzenie strategicznej ooś w ocenie jakości projektu prognozy. Ponadto można rozważyć wydłużenie ustawowego 21-dniowego terminu konsultacji prognozy. Takie działanie może zostać odebrane jako przejaw dążenia organu do efektywnego przeprowadzenia procesu konsultacji. Podjęcie decyzji odnośnie do kwestii wskazanych w powyższym akapicie leży w kompetencji właściwych organów przygotowujących Umowę Partnerstwa i programy operacyjne.

W przypadku programów międzynarodowych (EWT i EIS) projekt programu operacyjnego uzgodniony ze wszystkimi państwami oraz zatwierdzony przez Komitet Programujący podlega konsultacjom społecznym we wszystkich państwach uczestniczących w programie

h) przyjęcie dokumentu

Uwzględnienie informacji zebranych na wcześniejszych etapach postępowania w ostatecznej wersji programu operacyjnego stanowi najważniejszy element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Podmiot uprawniony do opracowania dokumentu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie postępowania z udziałem społeczeństwa (art. 55 ust. 1 ustawy ooś).

Należy pamiętać, że projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 (art. 55 ust. 2 ustawy ooś).

Do przyjętego dokumentu załącza się **pisemne podsumowanie** zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych. Podsumowanie stanowi integralną część przyjętego dokumentu i powinno podlegać publikacji na zasadach przewidzianych dla danego dokumentu.

Podmiot opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany do prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie jego oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w pisemnym podsumowaniu (art. 55 ust. 5 ustawy ooś). Wśród kryteriów monitorowania należy uwzględnić m.in. kwestię ochrony bioróżnorodności oraz zmian klimatu.

Każdy podmiot opracowujący projekt dokumentu sam określa sposób prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie jego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do własnego programu, uwzględniając jego specyfikę oraz dane gromadzone w systemie

Organizacja procesu przygotowania SEA

statystyki publicznej. Sporządzając system monitoringu warto pamiętać również o powiązaniu monitoringu projektu programu z monitoringiem dokumentów strategicznych tj. średniookresową strategią rozwoju, dziewięcioma strategiami zintegrowanymi, strategiami rozwoju poszczególnych województw itp.

Zlecając ekspertom zewnętrznym przygotowanie prognozy ooś można zlecić również opracowanie metod i sposobu prowadzenia monitoringu zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w pisemnym podsumowaniu (art. 55 ust. 5 ustawy ooś).

II. Powiązanie procesu zamówienia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z procesem zamówień ewaluacji ex-ante.

a) Pojęcie oceny (ewaluacji) ex-ante

Stosownie do art. 48 projektu rozporządzenia ogólnego, w celu poprawy jakości przygotowywanego programu operacyjnego, instytucja zarządzająca danym programem operacyjnym przeprowadza ocenę *ex-ante*, której wyniki (wraz z programem) są przekazywane do Komisji Europejskiej. W praktyce oznacza to zlecenie (udzielenie zamówienia publicznego) niezależnym ekspertom dokonania oceny projektu programu operacyjnego. Przedmiotowo zakres takiej oceny został wprost określony w ust. 3 wspomnianego powyżej art. 48.³ W uzupełnieniu, w ust. 4 wskazano, że ocena *ex-ante* uwzględnia (o ile znajduje zastosowanie) wymogi wynikające z przeprowadzonej SEA. Z tego względu konieczne staje się skoordynowanie obu procesów, tj. oceny *ex-ante* oraz SEA.

b) Ocena ex-ante a SEA⁴

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko powinna być prowadzona równoległe z procesem ewaluacji *ex-ante* w sposób umożliwiający ewaluatorom uwzględnienie wyników SEA w raporcie końcowym z *ex-ante*. Ewaluatorzy *ex-ante* powinni współpracować z ekspertami wykonującymi prognozę oos (obowiązek współpracy powinien zostać uwzględniony w SOPZ).

Celem współpracy jest uspojnienie wniosków i rekomendacji a tym samym uniknięcie sytuacji uzyskania sprzecznych rekomendacji dotyczących zmian w programie operacyjnym (w przypadku jakichkolwiek wątpliwości/niespójności decyzję o sposobie i zakresie wdrożenia rekomendacji podejmuje Instytucja Zarządzająca). Po zakończeniu procesu SEA, ewaluator *ex-ante* zamieszcza w swoim raporcie końcowym w postaci załącznika podsumowanie, czyli „syntezę” wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Podobnie jak w przypadku ewaluacji *ex-ante*, również w przypadku SEA zaleca się ewentualne zakontraktowanie wykonawcy prognozy oos do czasu zakończenia negocjacji programu operacyjnego z KE, aby w trakcie negocjacji i pytań KE wykonawca SEA mógł składać wyjaśnienia i ewentualnie uczestniczyć w procesie negocjacji. W tym celu należy zawrzeć stosowne postanowienia w treści SIWZ.

³ Problematyka ewaluacji *ex-ante* stanowi przedmiot odrębnego materiału problemowego, który pozostaje w kompetencji DKS pełniącemu funkcję Krajowej Jednostki Oceny.

⁴ Sposoby prowadzenia strategicznej oos i ewaluacji *ex-ante* (podejście partycypacyjne i tradycyjne) zostały szczegółowo opisane w dokumencie dotyczącym ewaluacji *ex-ante* programów operacyjnych na lata 2014-2020 który pozostaje w kompetencji DKS pełniącemu funkcję Krajowej Jednostki Oceny

III. Harmonogram oraz koordynacja zadań związanych z organizacją procesu zamówienia SEA oraz ewaluacji ex-ante.⁵

1. Umowa partnerstwa:

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna
1.	Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko założeń umowy partnerstwa ⁶ z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym	wrzesień – październik 2012 r. (Ustawowy termin na uzgodnienia wynosi 30 dni od dnia otrzymania wniosku do uzgodnienia.)	Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (DKS)
2.	Przygotowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczącego opracowania prognozy oddziaływania na środowisko oraz obsługi eksperckiej postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.	październik 2012 r.– styczeń 2013 r..	DKS we współpracy z Biurem Dyrektora Generalnego (BDG)
3.	Przygotowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczącego przeprowadzenia ewaluacji <i>ex-ante</i> . Przeprowadzenie postępowania o udzielenie	październik 2012 r.– styczeń 2013 r.	DKS we współpracy z BDG

⁵ Ze względu na złożoność międzynarodowych programów operacyjnych i konieczność konsultowania omawianych dokumentów w więcej niż jednym państwie, przedstawione harmonogramy nie są dla nich wiążące.

⁶ Założenia do umowy partnerstwa mają charakter wstępnego projektu umowy partnerstwa a więc mogą stanowić podstawę uzgodnień zakresu prognozy ooś z GDOŚ i GIS, o ile GDOŚ potwierdzi konieczność przeprowadzenia SEA dla tego dokumentu.

Organizacja procesu przygotowania SEA

	zamówienia publicznego.		
4.	Opracowanie projektu prognozy oddziaływania na środowisko przez niezależnego wykonawcę.	styczeń – luty 2013 r.	Ekspert zewnętrzny wybrany w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego we współpracy z DKS
5.	Opracowanie pierwszej wersji projektu raportu z ewaluacji <i>ex-ante</i>	styczeń - luty 2013 r.	Ekspert zewnętrzny wybrany w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego we współpracy z DKS
6.	Opiniowanie projektu umowy partnerstwa przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego	marzec - maj 2013 r. (30 dni na wydanie opinii od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii)	DKS we współpracy z BDG
7.	Konsultacje społeczne projektu umowy partnerstwa oraz prognozy ooś ⁷ . W tym czasie powinny odbywać się konsultacje zespołów ekspertów zewnętrznych ds. ewaluacji <i>ex-ante</i> i do spraw prognozy, w tym spotkania z Grupą sterującą ds. ewaluacji <i>ex-ante</i> .	marzec - maj 2013 r. (minimum 21 dni)	DKS we współpracy z ekspertami zewnętrznymi
8.	Przygotowanie wersji końcowej <i>prognozy ooś</i> wraz z pisemnym podsumowaniem sposobu uwzględnienia	czerwiec 2013 r.	Zespół ekspertów zewnętrznych

7

Organizacja procesu przygotowania SEA

	wyników strategicznej oceny tj. stanowiska organów uczestniczących w postępowaniu oraz wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych (w tym również konsultacji dot. ewaluacji <i>ex-ante</i>), a także uwag i opinii.		
9.	Zamieszczenie danych o dokumencie i pisemnym podsumowaniu w publicznym wykazie danych oraz przekazanie dokumentu i pisemnego podsumowania właściwym organom opiniującym.	czerwiec 2013 r.	DKS
10.	Przekazanie projektu programu do przyjęcia przez Radę Ministrów	lipiec 2013 r.	DKS

2. Programy operacyjne:

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna
1.	Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko wstępnego projektu programu operacyjnego z właściwym organem ochrony środowiska oraz właściwym organem inspekcji sanitarnej	grudzień 2012 r. – styczeń 2013 r. (Ustawowy termin na uzgodnienia wynosi 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.)	Właściwa Instytucja Zarządzająca ⁸ (IZ)

⁸ Przez właściwą Instytucję Zarządzającą dla krajowych programów operacyjnych należy rozumieć departament, któremu zostanie przypisane w umowie partnerstwa zadanie obsługi Ministra Rozwoju Regionalnego w przyszłej perspektywie finansowej w takim zakresie w jakim będzie on pełnił funkcje instytucji zarządzających dla nowych programów operacyjnych. Przez właściwą Instytucję Zarządzającą dla regionalnych programów operacyjnych należy rozumieć departament urzędu marszałkowskiego, któremu zostanie powierzone zadanie obsługi zarządu województwa w zakresie wykonywania funkcji Instytucji Zarządzającej w przyszłej perspektywie finansowej.

Organizacja procesu przygotowania SEA

2.	Przygotowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczącego przeprowadzenia ewaluacji <i>ex-ante</i> . Przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ⁹ .	grudzień 2012 r. – styczeń 2013 r.	Właściwa IZ we współpracy z BDG
3.	Przygotowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczącego opracowania prognozy oddziaływania na środowisko. Przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.	grudzień 2012 r. – styczeń 2013 r.	Właściwa IZ we współpracy z BDG
4.	Opracowanie projektu prognozy oddziaływania na środowisko przez niezależnego wykonawcę..	styczeń – luty 2013 r.	Ekspert zewnętrzny wybrany w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przy współpracy z IZ
5.	Opracowanie pierwszej wersji projektu raportu z ewaluacji <i>ex-ante</i>	styczeń – luty 2013 r.	Ekspert zewnętrzny wybrany w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przy współpracy z IZ
6.	Opiniowanie projektu programu operacyjnego oraz prognozy ooś przez właściwy organ ochrony środowiska oraz właściwy organ inspekcji sanitarnej	marzec - maj 2013 r. (30 dni na wydanie opinii od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii)	Właściwa IZ
7.	Konsultacje społeczne projektu programu operacyjnego oraz prognozy ooś. W tym czasie powinny odbywać się konsultacje zespołów ekspertów	marzec – maj 2013 r. (minimum 21 dni)	Właściwa IZ we współpracy z ekspertami zewnętrznymi

⁹ Istnieje możliwość zlecenia opracowania prognozy oddziaływania na środowisko i ewaluacji *ex-ante* w ramach jednego zamówienia. Decyzja należy do odpowiedniej IZ.

Organizacja procesu przygotowania SEA

	zewnętrznych ds. ewaluacji ex-ante i do spraw prognozy, w tym spotkania z Grupą sterującą ds. ewaluacji ex-ante.		
8.	Opracowanie wersji końcowej prognozy ooś wraz z pisemnym podsumowaniem sposobu uwzględnienia wyników strategicznej ooś tj. stanowiska organów uczestniczących w postępowaniu oraz wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych (w tym również konsultacji dot. ewaluacji ex-ante), a także uwag i opinii.	czerwiec 2013 r.	Zespół ekspertów zewnętrznych
9.	Zamieszczenie danych o dokumencie i pisemnym podsumowaniu w publicznym wykazie danych oraz przekazanie dokumentu i pisemnego podsumowania właściwym organom opiniującym.	lipiec 2013 r.	Właściwa IZ
10.	Przekazanie projektu programu do przyjęcia przez Radę Ministrów	lipiec 2013 r.	Właściwa IZ

IV. Szacunkowy koszt procesu

Szacunkowy koszt zlecenia przeprowadzenia postępowania SEA dla krajowych programów operacyjnych wynosi od 100 000 do 150 000 zł, a dla regionalnych programów operacyjnych od 80 000 do 110 000 zł.

Powyższe szacunki podawane są na podstawie informacji uzyskanych w trybie roboczym z Ministerstwa Środowiska. Jednak faktyczny koszt zlecenia może różnić się od szacunkowego.

V. Strategiczna ocena dla sektorowych dokumentów programowych

Należy podkreślić, że równie istotna jak strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla programów operacyjnych jest strategiczna ocena dla sektorowych dokumentów programowych, których wdrażanie będzie powiązane z realizacją programów operacyjnych. W celu uniknięcia problemów na etapie realizacji programów operacyjnych należałoby zweryfikować prawidłowość przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tych dokumentów w ramach prac nad przygotowaniem dokumentów na perspektywę finansową UE 2014-2020 (bądź weryfikację, czy strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko w ogóle przeprowadzono dla planów i programów obowiązujących).

Prowadząc te działania można mieć na uwadze, że sektorowym dokumentem programowym, którego prognoza została dobrze oceniona przez Komisję Europejską była prognoza Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 opublikowana pod adresem <http://www.gddkia.gov.pl/pl/1047/prognoza-oddziaływania-na-srodowisko-skutkow-realizacjiprogramu-budowy-drog-krajowych-na-lata-2011-2015>.